

Interreg
Greece-Bulgaria
 bestwateruse

European Regional Development Fund

respect water

Project title: Best Water Use
Project acronym: BestU

Deliverable D3.5.1.: Short presentation in English language
Work Package 3: Research on current situation

Contracting authority:

ECONOMIC DEVELOPMENT AGENCY HIGH WEST RHODOPE

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and national funds of the countries participating in the Cooperation Programme INTERREG V-A "Greece-Bulgaria 2014-2020"

The contents of this presentation, are sole responsibility of ECONOMIC DEVELOPMENT AGENCY HIGH WEST RHODOPE and can in no way be taken to reflect the views of the European Union, the participating countries the Managing Authority and the Joint Secretariat

ATTITUDE TOWARDS WATER RESOURCES, THEIR PROTECTION, EFFICIENT USE AND MANAGEMENT

BALKANCERT LTD

Quantitative survey within

“Best water Use” project

Prepared for:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин, ул. „Явор“ №3

October, 2018

SURVEY OF THE ATTITUDE OF THE TARGET GROUPS TOWARDS WATER RESOURCES, THEIR PROTECTION, EFFICIENT USE AND MANAGEMENT

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин, ул. „Явор“ №3
Project „Best water Use“
Acronym: BestU
Project number: 1854

Agency for Economic Development High Western Rodopi, in partnership with the Agency for Development Anatoliki - Thessaloniki (Greece), Serres Anesser Development Agency (Greece), Economic Development Agency Bansko (Bulgaria) and Agency for Economic Development High Western Rodopi - Devin (Bulgaria) implements the Project Best Water Use with BEST-U acronym under contract B2.6f.05 of 02.10.2017. The Best Water Use project aims to promote innovative technologies to improve environmental protection and efficient use of water resources as well as soil protection

The project is aimed at improving water management by organizing campaigns to promote "green behavior" in the following areas:

- Water management;
- Implementation of pilot activities involving existing innovative methods / technologies;
- Forming a comprehensive educational policy in local self-government.

The specific objectives of the project are:

- Build capacity for all stakeholders as well as water resource management;
- To improve knowledge and raise awareness of water users, aiming at more effective participation in environmental actions;
- Develop educational processes that promote a comprehensive, systematic and interdisciplinary approach to environmental issues and optimal water management in particular;
- To create a sense of responsibility among learners and teachers in terms of environmental protection and sustainable lifestyles.

This study is carried out by BALKANCERT LTD, under a contract for "Studying the attitude of the target groups towards water resources, their protection, efficient use and management" with the contractor Agency for Economic Development High Western Rodopi.

The project is co-funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and by the national funds of the countries participating in the "Greece - Bulgaria 2014-2020" Cooperation Program INTERREG V-A

1. METHODOLOGY

Prepared for:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

October, 2018

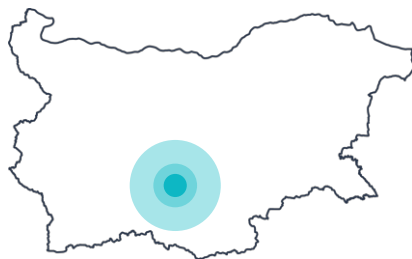
Research objectives:

- The target groups' attitude towards:
  - protection and efficient usage of the water resources;
  - local and European legal framework;
  - awareness on the subject;
  - available public information;
  - assessment of the activity of the responsible bodies.

Research methodology:

- quantitative research;
- self-completed paper questionnaire/ self-completed online questionnaire;
- coverage: 10 municipalities in the region of Smolyan;
- sample size N=263, of which:
  - n=158 households;
  - n=105 local business;
- fieldwork period: September 10 – October 15, 2018

SAMPLE PROFILE

village 13% 18%
 municipal center 70% 34%
 municipal city 17% 46%
 out of populated area 2%

32% men : 68% women

working full time 71%

average age 41,1 years

Education: 47% college, 45% high,
8% middle and lower

services 18%

production 23%

crafts 1%

agriculture/ stock-raising 40%

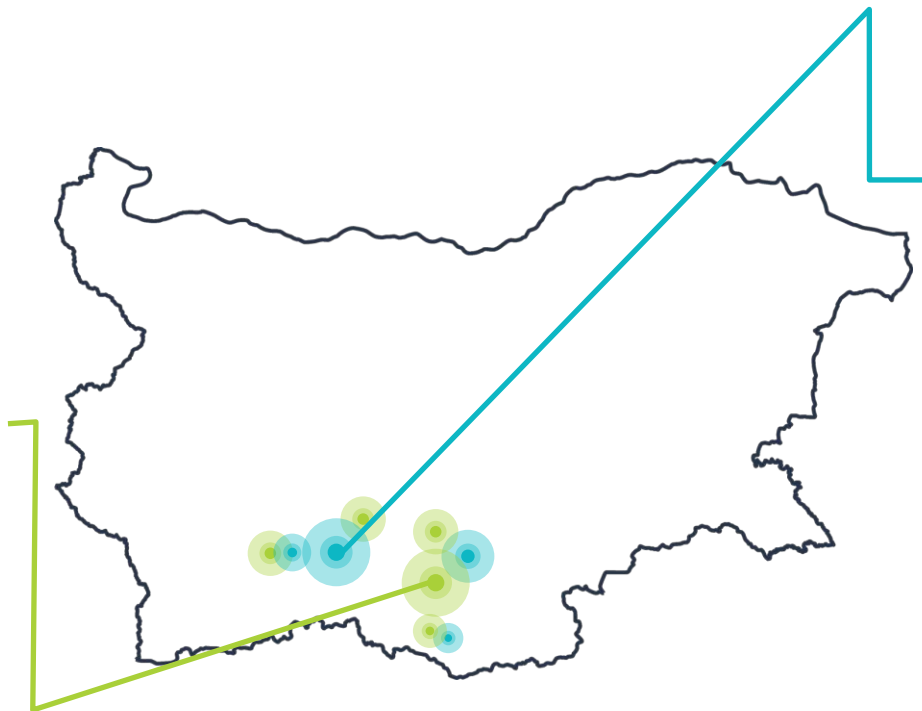

trade 14%

COVERAGE

BUSINESS

Smolyan 52%
Devin 13%
Chepelare 10%
Dospat 9%
Zlatograd 8%
Borino 3%
Rudozem 3%
Banite 2%
Nedelino 1%
Madan 1%

POPULATION

Devin 44%
Smolyan 22%
Borino 9%
Dospat 6%
Zlatograd 6%
Madan 5%
Chepelare 4%
Rudozem 2%
Banite 2%
Nedelino 1%

2. WATER USAGE

sources, purposes, ways of usage, saving water

Prepared for:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

October, 2018

WATER USAGE: SUMMARY [1]

- ▶ Half of the population perceives water as “fortune”, while the others think of it as a part of the everyday cycle. People use more water for their utility need than their other activities.
- ▶ The share of households using alternative water sources, different than bottled water and tap water, is low.
- ▶ No water deficit troubling the population’s daily activities is being observed.
- ▶ The main water-connected issue that concerns the population is the high price of water. Other issues like lack of water supply, pollutions or frequent damage rarely happen.
- ▶ 66% of households believe they are rather economical in their daily usage of water – the average quantity saved per month is 47 liters of water and 20 BGN off of the monthly expenses.

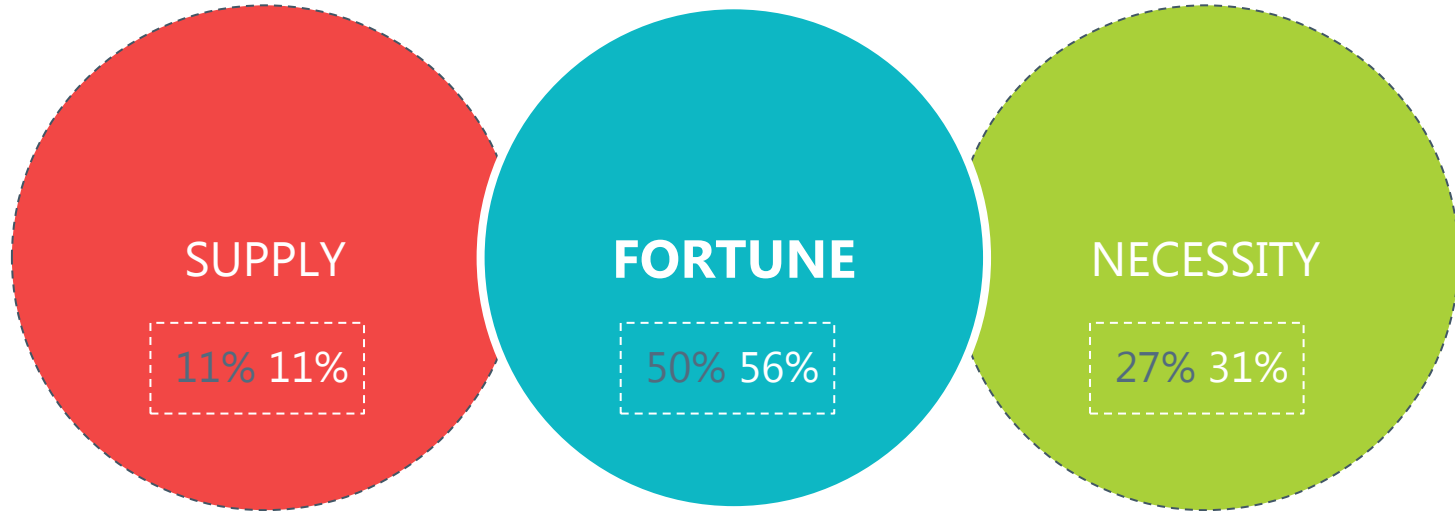
WATER USAGE: SUMMARY [2]

- ▶ The most common practice for reducing water pollution is lowering the amount of chemicals being thrown in the sewage system. Rather high is the share of households (around one third) that reduce the usage of detergents and replace them with harmless products.
- ▶ Every fifth household practices secondary water usage.
- ▶ 11% of firms share that to them water is a supply and then over a half of them (56%) consider it a fortune which shows a special attitude.
- ▶ Half the business representatives use water for the maintenance of decorative water features/ lawns and one third – for technological processes. Practically, all firms use water for utility needs.
- ▶ There is seasonal usage of water in the practice of every fifth firm – the average continuity of the busier season is between 5 and 6 months.
- ▶ Water for industrial use is a source for 29% of firms. The other “alternative” sources are not preferred by many.

WATER USAGE: SUMMARY [3]

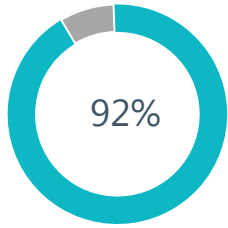
- ▶ A third of the firms do not practice storing water – for those who do, it is typical to store water small amounts without using any special containers for the purpose.
- ▶ The business' complaints are similar to the households' – they are mainly focused on the high prices of water. Damages and low pressure are the other problems that often occur to the respondents.
- ▶ 25% of the firm representatives state that their organizations are very economical when using water.
- ▶ Fixing damaged pipes and water supply elements is a must for the firms when it comes to water sparing practices. Relatively common are the automatic dosing devices (39%).
- ▶ Firms share that they need some support to start using water more efficiently.

ATTITUDES TOWARDS WATER

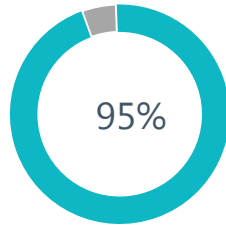

2% don't know/ haven't thought about it

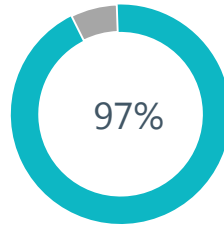
MAIN PURPOSES: POPULATION

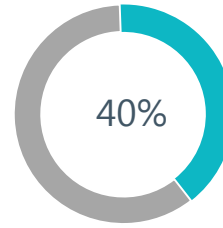
direct consumption

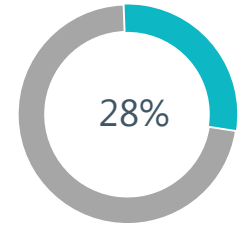
food and drinks
preparation

hygiene/ utility needs

watering, stock-raising

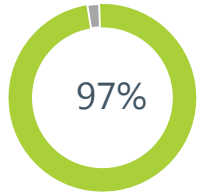

decorative water
features

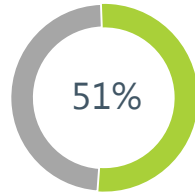

other: *fish tank*

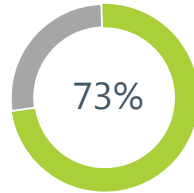
MAIN PURPOSES: BUSINESS

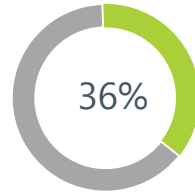
utility needs

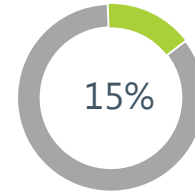
in production

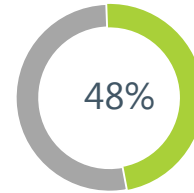
cleaning (machines,
materials etc.)

cooling and other
technological
processes

in agriculture

maintenance of
decorative water
features/ lawns

19% of the firms use water seasonally

5,5 months avg. season duration

MONTHLY USAGE

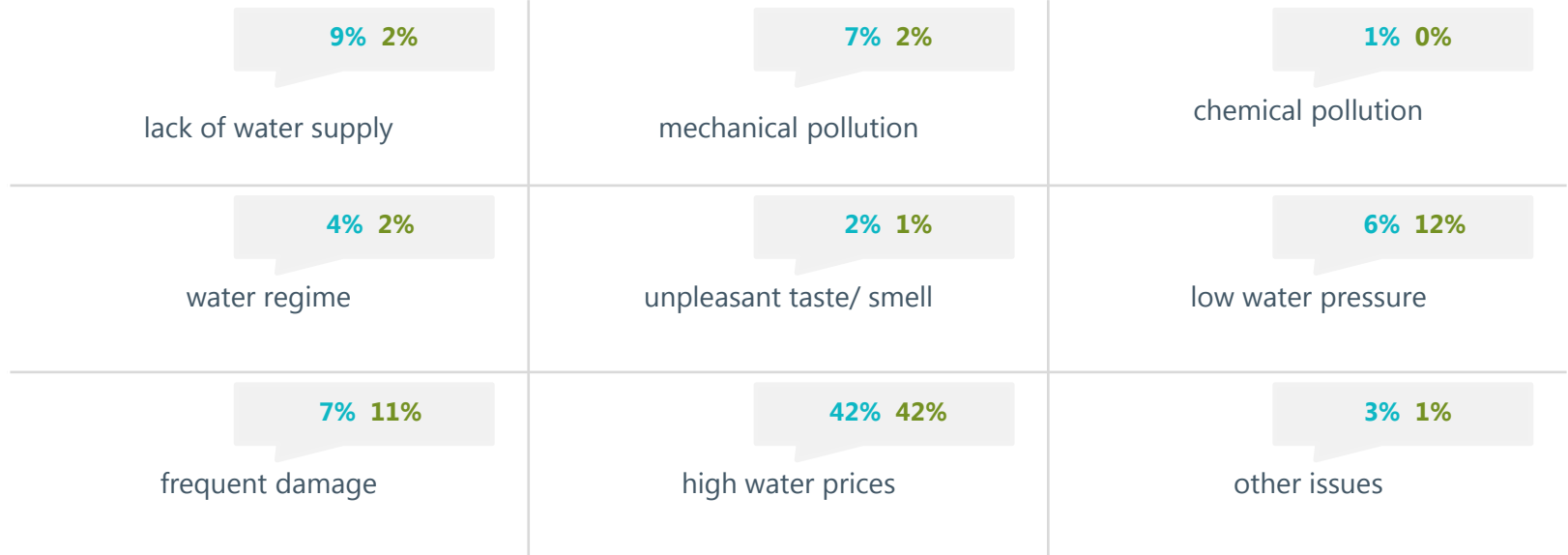
	% users		monthly quantity	
Bottled water	54%	86%	34 l	185 l
Tap water	97%	99%	18 m ³	64 m ³
Well, drilling	3%	12%	42 m ³	323 m ³
Water for industrial use	-	28%	-	373 m ³
Natural water source	1%	6%	10 m ³	212 m ³
Other	3%	1%	46 m ³	50 m ³

3. What is the approximate quantity of water that you use per month?

WATER-CONNECTED ISSUES

rather often + very often

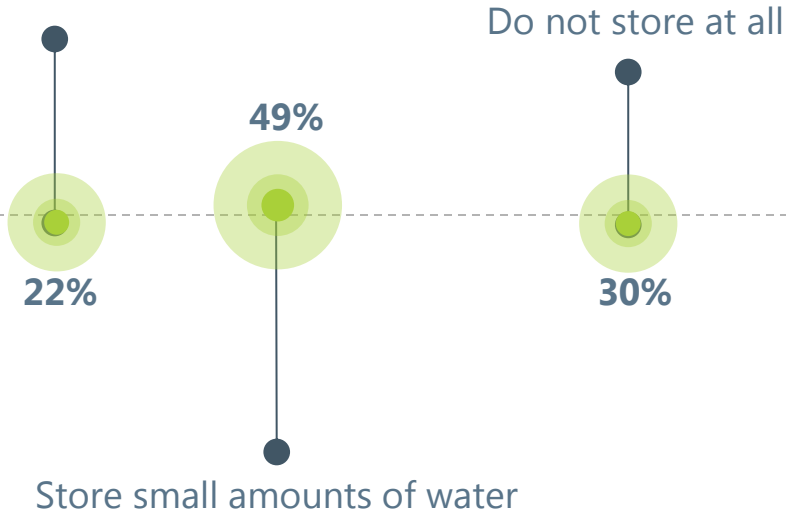

5. 7. How often does your household/ firm experiences those issues?

STORING WATER: BUSINESS

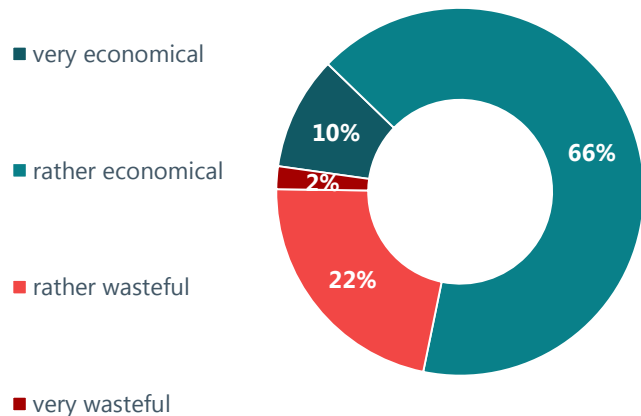
Store considerable amounts of water

97%

of firms do not lack water

ECONOMICAL USAGE AND WATER SAVING

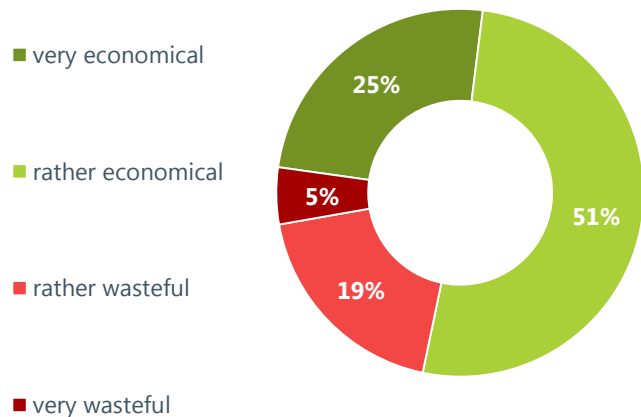
avg. monthly quantity saved:

46,8 l
21,3 BGN

98%

of households do not lack water

ECONOMICAL USAGE AND NEED FOR SUPPORT

avg. monthly quantity saved:

1776 l

87,6 BGN

SAVING WATER AND REDUCING POLLUTION [POPULATION]

Fixing damaged pipes/ water supply elements	92%	Avoid disposal of chemicals in the sewers	74%
Use a washing machine / dishwasher only when it is full	64%	Less cleaning products	41%
Stopping water in household activities (bathing, washing)	46%	Harmful substances instead of preparations (salt, vinegar)	38%
Automatic dosing devices	30%	Innocuous preparations (bio-detergents)	28%
Reusing water	22%	Secondary use of water	20%
Water from natural sources	14%	Using filters	16%
Rainwater collecting	13%		
Own water drilling	8%		

SAVING WATER AND REDUCING POLLUTION [BUSINESS]

Fixing damaged pipes/ water supply elements	98%	Use of harmless / less harmful raw materials	17%
Automatic dosing devices	39%	Technologies with less waste products	16%
Technologies requiring less water	19%	Sewage treatment	11%
Own water drilling	16%	Reduction of waste products (by waste disposal or re-use)	8%
Rainwater collecting	15%	Recycling / wastewater treatment	2%
Secondary water usage	9%		
Water from natural sources	9%		

PRACTICES FROM THE PAST [SUMMARY]

- Rainwater collecting
- Own water source (well, drilling etc.)
- Wastewater treatment plants
- Economical use in households
- Use of nature water sources
- Reuse
- Alternative sources
- Technologies that do not waste water
- Rainwater collecting
- Own water source (well, drilling etc.)
- Economical behavior
- Nature water sources
- Independent water sources

ACTUAL PROPOSALS [SUMMARY]

- Replacement of the water supply network
- Faster responses from troublesome organs in case of a problem
- Rainwater collection
- Adjustment of water from public fountains
- Information campaigns
- Prudent use
- Seminars, advertising
- Stimulating people not to pollute the environment
- Replacement of the water supply network
- Rainwater collection
- Protect forests from felling
- Minimized waste
- Prudent use
- Lower cost of water
- Ecology
- Own water source (well, drilling etc.)
- Educational events among young people/ children

3. INFORMATION SOURCES AND AWARENESS

legal framework, information events, assessment of institutions

Prepared for:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

October, 2018

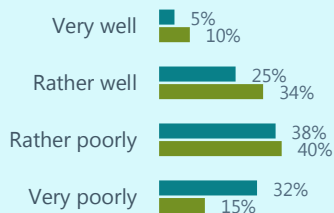

INFORMATION SOURCES AND AWARENESS: SUMMARY

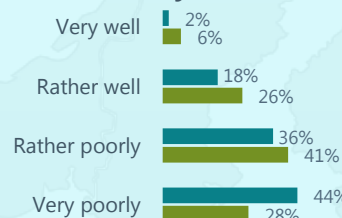
- ▶ The information about local regulations and laws concerning water use reaches the respondents most easily. In comparison to the population, firms feel more informed on the subject.
- ▶ The sources that fulfill their potential to inform the population and businesses are printed and electronic media, online media and water and sewerage companies.
- ▶ High is the share of people participating in information events among the population. 100% of those who participated at least once said that these events were useful to them, and more than a half of those who did not participate state that such events would be useful for their household.
- ▶ Unlike the population, among business representatives who attended an information event at least once, some (17%) did not find it useful. More than half of those who haven't been to such event think it would be useful for their company if they attend one in the future.
- ▶ The institutions that deal best with their duties according to the two target groups are municipalities and water supply and sewerage companies.

INFORMATION ABOUT REGULATIONS

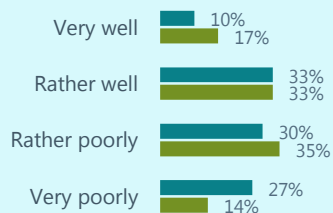
On the territory of Bulgaria

At EU territory

At municipal territory

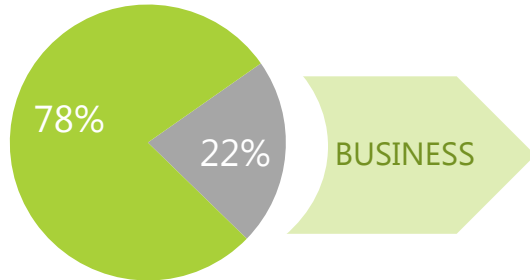
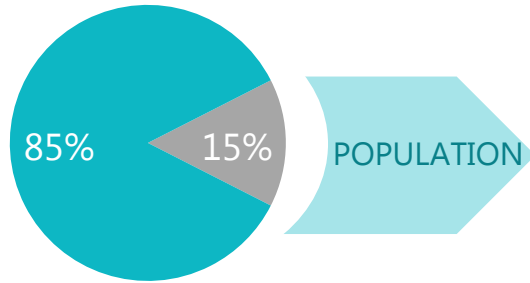
11. How well are you informed about the legal requirements concerning water on the territory of:

INFORMATION SOURCES

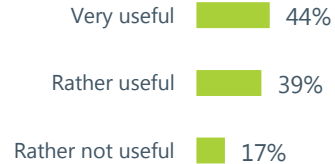
	potential to inform		provide useful information		do not provide useful information		not sure	
	population	business	population	business	population	business	population	business
Print and electronic media (radio, television, local and national press)	90%	85%	78%	75%	10%	15%	12%	10%
Online media (social networks, online newspapers, blogs, etc.)	80%	81%	70%	76%	11%	11%	19%	12%
Water and sewerage companies	78%	85%	71%	74%	18%	19%	11%	7%
Municipal and state institutions	61%	75%	52%	67%	20%	22%	27%	11%
NGOs	52%	75%	48%	72%	17%	12%	35%	15%
Public events, projects, seminars, meetings	61%	76%	56%	71%	18%	10%	26%	18%

12. Which of the following can provide information about laws/ rules ...? 13. And how useful is it?

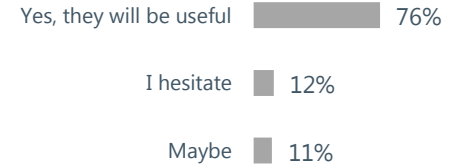
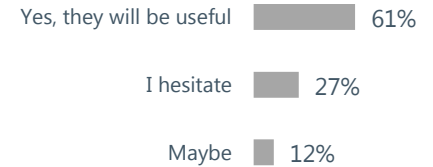
INFORMATION EVENTS

YES, I HAVE PARTICIPATED

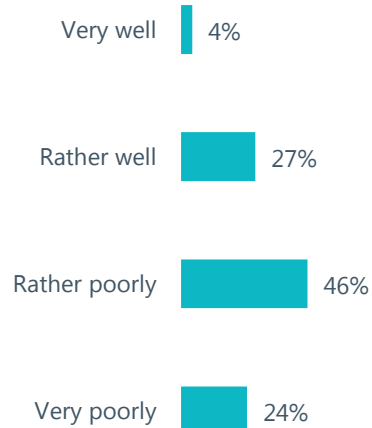

NO, I HAVE NOT PARTICIPATED

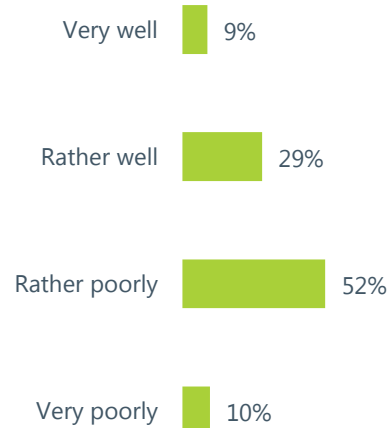

INFORMATION ABOUT INSTITUTIONS

BUSINESS

POPULATION

ASSESSMENT OF INSTITUTIONS

very well + rather well

The Municipality **56%** **36%**

The Energy and Water Regulatory Commission **24%** **14%**

The Ministry of Agriculture, Food and Forestry **20%** **15%**

The Ministry of Environment and Water **28%** **16%**

The Parliament **11%** **8%**

Municipal/ regional water supply companies **56%** **41%**

Regional administration **35%** **27%**

Agricultural land commissions **25%** **15%**

Regional Forestry Agency Smolyan **25%** **20%**

the Regional Inspectorate for Environment and Water Smolyan **29%** **25%**

East Aegean River Basin Directorate Smolyan **22%** **16%**

Research team:

Katrin Nikolova

k.nikolova@balkancert.bg

Venera Nikolova

v.nikolova@balkancert.bg

Georgi Vutev

g.vutev@ci-bg.net

BALKANCERT LTD

October, 2018

Interreg
Greece-Bulgaria
 bestwateruse

European Regional Development Fund

respect water

Project title: Best Water Use
Project acronym: BestU

Deliverable D3.5.1.: Short presentation in Bulgarian language
Work Package 3: Research on current situation

Contracting authority:

ECONOMIC DEVELOPMENT AGENCY HIGH WEST RHODOPE

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and national funds of the countries participating in the Cooperation Programme INTERREG V-A "Greece-Bulgaria 2014-2020"

The contents of this presentation, are sole responsibility of ECONOMIC DEVELOPMENT AGENCY HIGH WEST RHODOPI and can in no way be taken to reflect the views of the European Union, the participating countries the Managing Authority and the Joint Secretariat

ОТНОШЕНИЕ КЪМ ВОДНИТЕ РЕСУРСИ И ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ И ЕФИКАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ

количествено изследване в
рамките на проект

Best water Use

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин, ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

ПРОУЧВАНЕ НА ОТНОШЕНИЕТО НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ КЪМ ВОДНИТЕ РЕСУРСИ И ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ И ЕФИКАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ

ЛИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин, ул. „Явор“ №3
Проект „Best water Use“
Акроним: BestU
Номер на проекта: 1854

Агенция за икономическо развитие Високи западни Родопи, в партньорство с Агенция за развитие Анатолики – Солун (Гърция), Агенция за развитие на Серес Анесер (Гърция), Агенция за икономическо развитие Банско (България) и – Сдружение Еко Неврокоп – Гоце Делчев (България), изпълнява проект Best Water Use с акроним BEST-U в рамките на договор B2.6f.05 от 02.10.2017 г.

Проект „Best water Use“ има за задача да насърчи иновационните технологии с цел подобряване опазването на околната среда и ефикасното използване на водните ресурси, както и опазването на почвите.

Проектът е насочен към подобряване управлението на водите, чрез организиране на кампании за популяризиране на "зелено поведение" в следните области:

- управление на водите;
- изпълнение на пилотни дейности, включващи съществуващи иновационни методи/технологии;
- формиране на цялостна образователна политика в местното самоуправление.

Конкретните цели на проекта са:

- Да изгради капацитет на всички заинтересовани страни, както и на мениджмънта на водните ресурси;
- Да подобри знанията и повиши осведомеността на потребителите на водните ресурси, целейки по-ефикасно участие в опазващи околната среда действия;
- Да разработи образователни процеси, които да насърчават всеобхватен, системен и интердисциплинарен подход към проблемите на околната среда и оптимално управление на водите в частност;
- Да създаде чувство за отговорност сред учащите и учителите по отношение опазването на околната среда и устойчив начин на живот.

Настоящото проучване се изпълнява от БАЛКАНСЕРТ ЕООД, съгласно договор за „Проучване отношението на целевите групи към водните ресурси, тяхното опазване, ефикасно използване и управление“ с възложител Агенция за икономическо развитие Високи западни Родопи.

Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество „Гърция - България 2014-2020“ ИНТЕРРЕГ V-A

1. МЕТОДОЛОГИЯ

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

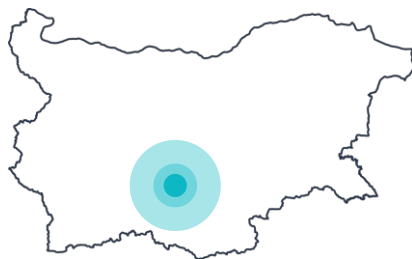
Цели на изследването:

- изследване на отношението и съпричастността на целевите групи към :
  - опазването на водните ресурси и ефикасното им използване;
  - местна и европейска правна рамка;
  - осведоменост по темата;
  - налична информация в общественото пространство;
  - оценка на действията на регулиращите органи.

Параметри на изследването:

- количествено изследване;
- анкети за самопопълване на хартиен носител/ в онлайн платформа;
- обхват: 10 общини в рамките на Област Смолян
- обем на извадката N=263, от които:
  - 158 представители на домакинства;
  - 105 представители на местен бизнес;
- Теренна работа: 10 септември – 15 октомври, 2018 година

ПРОФИЛ НА ИЗВАДКАТА

Село 13% 18%
 Общински център 70% 34%
 Областен град 17% 46%
 Извън населено място 2%

32% мъже : 68% жени

Услуги 18%

Пълно работно време 71%

Производство 23%

Средна възраст 41,1 г.

Занаятчийство 1%

Образование: 47% висше, 45% средно,
8% по-ниско

Земеделие/ животновъдство 40%

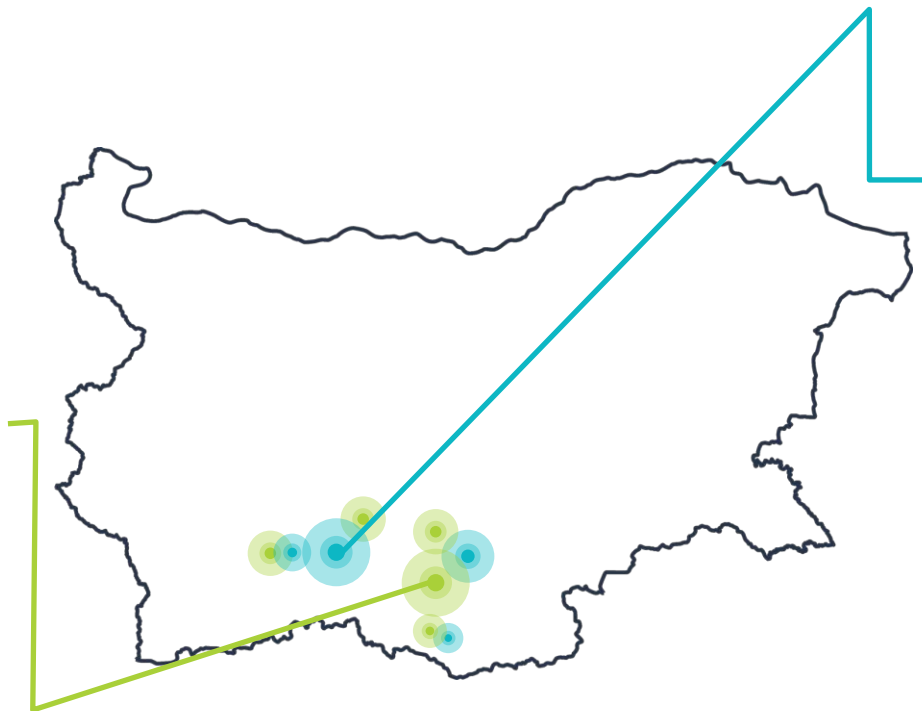

Търговия 14%

ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ

БИЗНЕС

Смолян 52%
Девин 13%
Чепеларе 10%
Доспат 9%
Златоград 8%
Борино 3%
Рудозем 3%
Баните 2%
Неделино 1%
Мадан 1%

НАСЕЛЕНИЕ

Девин 44%
Смолян 22%
Борино 9%
Доспат 6%
Златоград 6%
Мадан 5%
Чепеларе 4%
Рудозем 2%
Баните 2%
Неделино 1%

2. УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: НАСЕЛЕНИЕ

източници, начини на употреба, цели и пестене на вода

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: ОБОБЩЕНИЕ [1]

- ▶ За половината от населението водата е богатство, докато останалата част я възприема като част от ежедневиия цикъл. Хората употребяват повече вода за битовите си нужди, отколкото за стопански и друг вид дейности.
- ▶ Нисък е делът от населението, използващ алтернативни източници, различни от бутилирана вода от търговската мрежа и доставчик на питейна вода/ водопровод.
- ▶ Не се наблюдава дефицит на вода за извършване на обичайните ежедневни дейности при изследваната част от населението.
- ▶ Основният проблем с водата, от който се оплаква населението, е високата ѝ цена. Относително рядко са се случвали липса на водоснабдяване, замърсеност на водата или повреди.
- ▶ 66% от домакинствата смятат, че използват по-скоро икономично водата в своето ежедневие – по собствена преценка, пестенето им се равнява средно на 47 литра месечно и намалява с около 20 лв. месечните разходи за вода.

УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: ОБОБЩЕНИЕ [2]

- ▶ Най-разпространената практика за намалено замърсяване на водата е ограничаването на изхвърлени в канализацията химикали. Относително висок е делът на домакинствата (около една трета), които се ориентират към намаляване на количеството използвани препарати и ги заменят с продукти от домакинството или се стремят да купуват безвредни такива (напр. биоразградим препарат за съдове).
- ▶ Във всяко пето домакинство се прилага повторно използване на вода.
- ▶ 11% от фирмите споделят, че за тях водата е консуматив, което ограничава погледа към идеята „водата е богатство“ и това показва отношение.
- ▶ Половината фирми използват вода за поддържане на декоративни водни или тревни площи, а една трета при технологични процеси. На практика всички фирми използват вода за битови нужди.
- ▶ При всяка пета фирма е налична сезонност, когато става дума за интензивна употреба на вода – средната продължителност на натоварения сезон при фирмите е между 5 и 6 месеца.
- ▶ Доставчиците на вода за промишлени нужди се използват от 29% от фирмите. Останалите „алтернативни“ източници не са предпочитани.

УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: ОБОБЩЕНИЕ [3]

- ▶ Една трета от фирмите не практикуват складиране на вода – за тези, които складираат е по-типично да го правят в малки количества, използвайки битови съдове.
- ▶ Оплакванията на бизнеса, подобно на отговорите получени от домакинствата, са фокусирани главно върху високата цена на водата. Повредите и ниското налягане са единствените другите проблеми, с които респондентите се сблъскват често.
- ▶ 25% от представителите на фирми споделят, че в организацията им водата се използва много икономично.
- ▶ Поправката на неработещи водопроводни елементи е задълнителна при фирмите, когато става дума за мерки за пестене. Сравнително разпространени са устройствата за автоматично дозиране (39%).
- ▶ Фирмите споделят, че се нуждаят от съдействие, за да предприемат повече мерки за пестене.

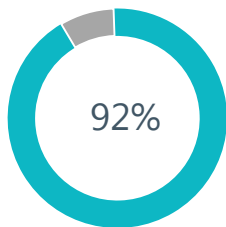
ОТНОШЕНИЕ КЪМ ВОДАТА

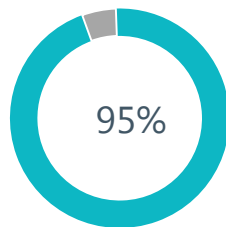
2% нямам мнение/ не съм се замислял(а)

1. Моля да споделите какво е за Вас водата?

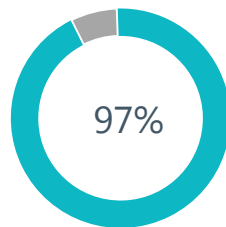
ОСНОВНИ ЦЕЛИ: НАСЕЛЕНИЕ

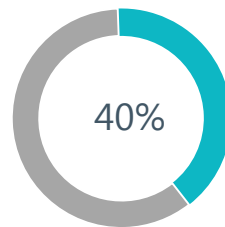
за пряка консумация

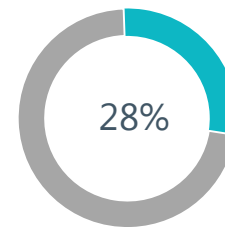
за приготвяне на
храни и напитки, вкл.
консервирани

за хигиенни и битови
нужди

за лично стопанство
(поливане, отглеждане
на животни)

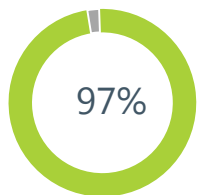

поддръжка на
декоративни площи

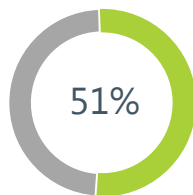

други: *аквариум за декоративни риби*

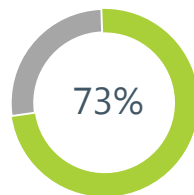
ОСНОВНИ ЦЕЛИ: БИЗНЕС

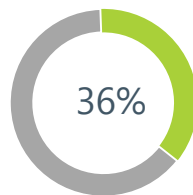
за битови нужди

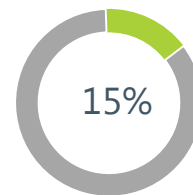
в производството

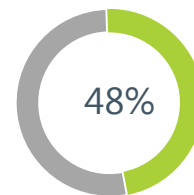
за почистване (на
машини, материали,
площи)

охлаждане и др.
технологични
процеси

в земеделието

поддръжка на
декоративни водни/
тревни площи

при **19%** от е налична сезонност при
употребата на вода

5,5 месеца средна продължителност

МЕСЕЧНО ИЗРАЗХОДВАНО КОЛИЧЕСТВО

	% използващи		месечно количество	
Бутилирана вода	54%	86%	34 л	185 л
От доставчик на питейна вода	97%	99%	18 м ³	64 м ³
Сондаж, кладенец	3%	12%	42 м ³	323 м ³
От доставчик на вода за промишлени нужди	-	28%	-	373 м ³
Открит водоизточник (водоем)	1%	6%	10 м ³	212 м ³
От друго място	3%	1%	46 м ³	50 м ³

3. Приблизително какви количества вода използва Вашето домакинство месечно?

ПРОБЛЕМИ С ВОДАТА

по-скоро често + много често

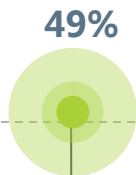
5. 7. Колко често се случват следните неща във вашето домакинство/ вашата фирма?

■ население

■ бизнес

СКЛАДИРАНЕ НА ВОДА: БИЗНЕС

Съхраняват значителни количества вода
в производствени съоръжения и
резервоари

Изобщо не съхраняват

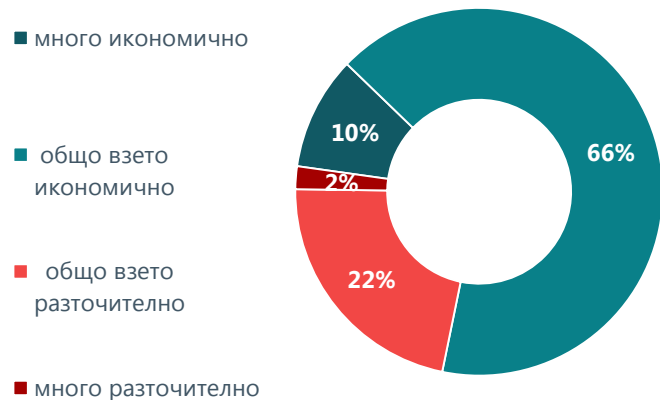
Съхраняват малки количества вода в битови
съдове

97%

от фирмите не изпитват
недостиг на вода

ИКОНОМИЧНА УПОТРЕБА И НЕДОСТИГ НА ВОДА

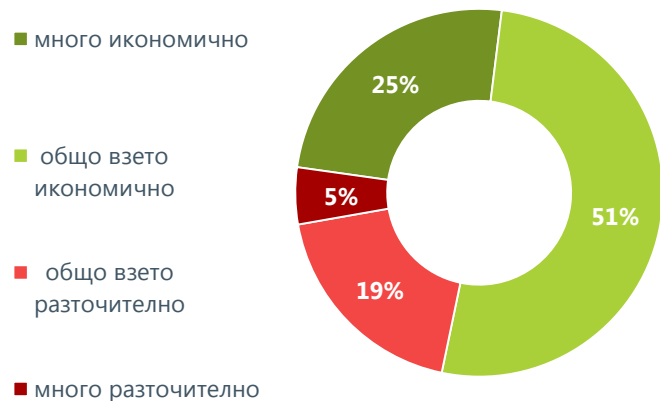
ср. спестено количество на месец:

46,8 л
21,3 лв.

98%

ОТ ДОМАКИНСТВОТА НЕ ИЗПИТВАТ
НЕДОСТИГ НА ВОДА

ИКОНОМИЧНА УПОТРЕБА И НЕОБХОДИМОСТ ОТ СЪДЕЙСТВИЕ

ср. спестено количество на месец:

1776 л
87,6 лв.

МЕРКИ ЗА ПЕСТЕНЕ НА ВОДА И МЕРКИ ЗА НАМАЛЕНО ЗАМЪРСЯВАНЕ [НАСЕЛЕНИЕ]

Поправка на развалени водопроводни елементи	92%	Избягване на изхвърлянето на химикали в канализацията	74%
Използване на пералня/ миялна само когато са пълни	64%	По-малко почистващи препарати	41%
Спиране на водата при битови дейности (къпане, миене)	46%	Безвредни вещества вместо препарати (напр. сол, оцет)	38%
Устройства за автоматично дозиране	30%	Безвредни препарати (напр. био перилни препарати)	28%
Повторно използване на вода	22%	Вторично използване на вода	20%
Вода директно от природен водоизточник	14%	Използване на филтри	16%
Събиране на дъждовна вода	13%		
Собствен сондаж за вода	8%		

МЕРКИ ЗА ПЕСТЕНЕ НА ВОДА И МЕРКИ ЗА НАМАЛЕНО ЗАМЪРСЯВАНЕ [БИЗНЕС]

Поправка на развалени водопроводни елементи	98%	Използване на безвредни/ по-малко вредни суровини	17%
Устройства за автоматично дозиране	39%	Технологии с по-малко отпадни продукти	16%
Технологии изискващи по-малко вода	19%	Пречистване на отпадни води	11%
Собствен сондаж за вода	16%	Намаляване на отпадните продукти (чрез разлагане до по-безвредни или повторно използване)	8%
Събиране на дъждовна вода	15%	Рециклиране/ преработка на отпадните води	2%
Повторно използване на вода	9%		
Вода директно от природен водоизточник	9%		

ПРАКТИКИ ОТ МИНАЛОТО [ОСНОВНИ ТЕМИ]

- Събиране на дъждовна вода
- Личен водоизточник (сондаж, кладенец, геран)
- Пречиствателни станции
- Икономично ползване в домакинството
- Ползване на природен водоизточник
- Повторно използване
- Алтернативни източници
- Технологии, които пестят водните ресурси
- Събиране на водите от покриви
- Природен източник
- Кладенец
- Независими източници
- Икономичност
- Собствен източник
- Сондаж
- Събиране на дъждовна вода

КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ [ОСНОВНИ ТЕМИ]

- Подмяна на водопроводната мрежа
- По-бързи реакции от отговорните органи при проблем
- Събиране на дъждовна вода
- Регулиране на водата от чешмите за обществено ползване
- Информационни кампании
- Разумно използване
- Семинари, реклама
- Стимулиране на хората да не замърсяват околната среда
- Подмяна на водопроводната мрежа
- Събиране на дъждовна вода
- Опазване на горите от изсичане
- Минимизирано разхищаване
- Разумно използване
- По-ниска цена на водата
- Екология
- Сондажи/ собствени източници
- Образователни мероприятия сред млади хора/ деца

3. ИНФОРМИРАНОСТ

закони и наредби, информационни събития, оценка на институции

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

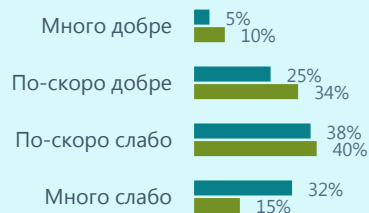
ИНФОРМИРАНост: ОБОБЩЕНИЕ

- ▶ Информацията относно локални наредби и закони свързани с употребата на вода достига до респондентите най-лесно. В сравнение с гражданите, представителите на фирми се чувстват по-добре информирани относно изискванията за използване на водата.
- ▶ Източниците, които изпълняват своя потенциал да информират населението и бизнеса, са печатни и електронни медии, онлайн медии и ВиК дружества.
- ▶ Голям е процентът на участвали в информационни събития сред населението. 100% от участвалите поне веднъж споделят, че тези събития са били полезни за тях, а над една втора от тези, които не са участвали, смятат, че такива събития биха били полезни за тяхното домакинство.
- ▶ За разлика от населението, сред представителите на бизнеса, посетили информационно събитие поне веднъж, част от хората (17%) не са го намерили за полезно. Над половината непосещаващи смятат, че би било полезно за фирмата им, ако в бъдеще го направят.
- ▶ Близка е самооценката за информираността при население и бизнес.
- ▶ Институциите, които се справят със задълженията си най-добре според двете целеви групи са общините и ВиК дружествата.

ИНФОРМИРАНост ОТНОСНО ЗАКОНИ И НАРЕДБИ

На територията на България

На територията на ЕС

Вашето населено място

11. Доколко сте информирани относно изискванията относно водите на територията на:

ИНФОРМАЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ

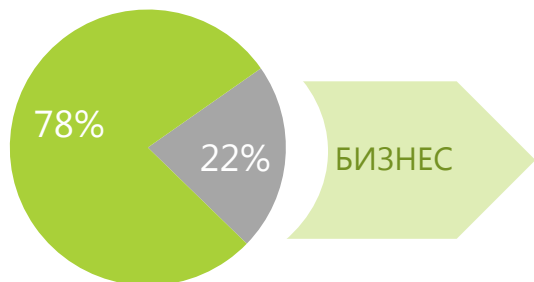
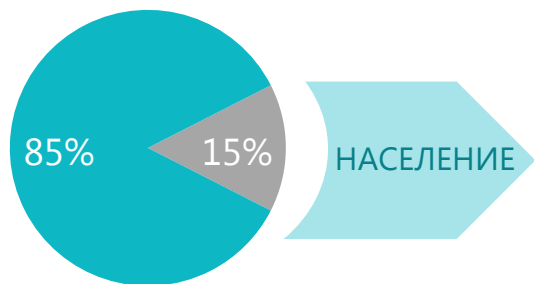
	потенциал да информира		предоставя полезна информация		не предоставя полезна информация		не мога да преценя	
Печатни и електронни медии (радио, ТВ, местна и национална преса)	90%	85%	78%	75%	10%	15%	12%	10%
Онлайн медии (социални мрежи, онлайн вестници, блогове и др.)	80%	81%	70%	76%	11%	11%	19%	12%
ВиК дружества	78%	85%	71%	74%	18%	19%	11%	7%
Общински и държавни институции	61%	75%	52%	67%	20%	22%	27%	11%
Неправителствени организации	52%	75%	48%	72%	17%	12%	35%	15%
Публични събития, проекти, семинари, срещи	61%	76%	56%	71%	18%	10%	26%	18%

12. Кои от следните могат да предоставят информация относно законите и наредбите ... ? 13. А доколко е полезна?

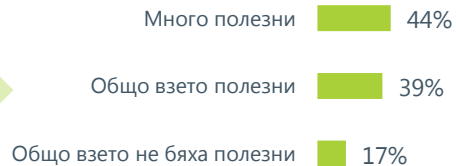
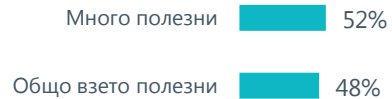
■ население

■ бизнес

ИНФОРМАЦИОННИ СЪБИТИЯ

ДА, УЧАСТВАЛ/А СЪМ

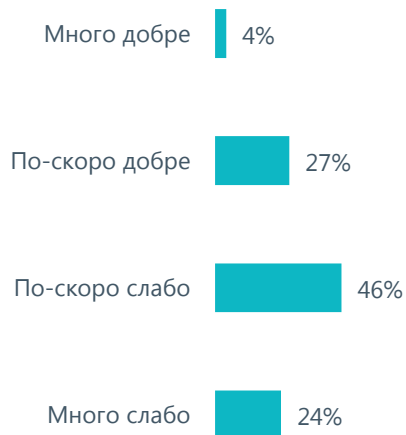

НЕ, НЕ СЪМ УЧАСТВАЛ/А

ИНФОРМИРАНост ОТНОСНО ИНСТИТУЦИИ

НАСЕЛЕНИЕ

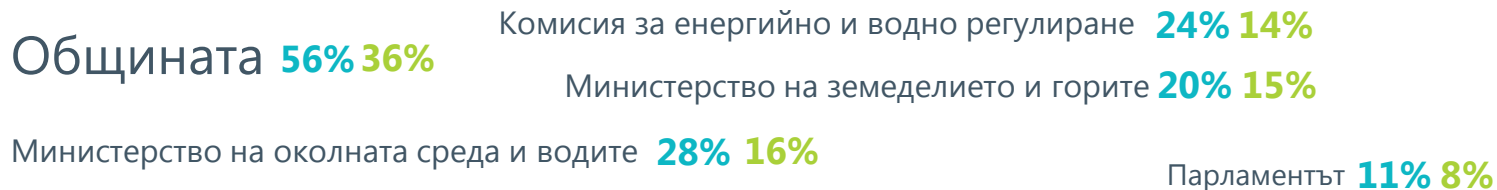

БИЗНЕС

ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИИТЕ

много добре + по-скоро добре

Общински/ регионално ВиК дружества 56% 41%

Областна администрация 35% 27%

Земеделски поземлени комисии 25% 15%

Регионална дирекция по горите Смолян 25% 20%

Регионална инспекция по околната среда и водите Смолян 29% 25%

Басейнова дирекция Източнореломорски район, Регионално бюро - Смолян 22% 16%

Изследователски екип:

Катрин Николова

k.nikolova@balkancert.bg

Венера Николова

v.nikolova@balkancert.bg

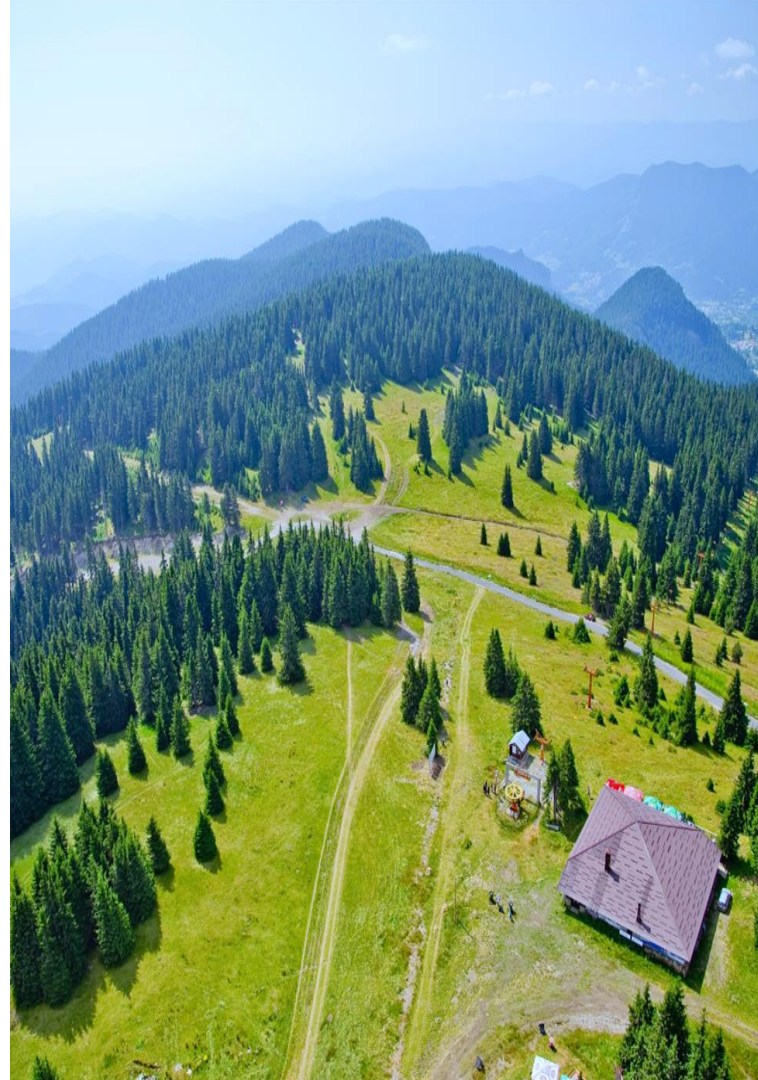
Георги Вутев

g.vutev@ci-bg.net

БАЛКАНСЕРТ ЕООД

Октомври, 2018

Interreg
Greece-Bulgaria
 bestwateruse

European Regional Development Fund

respect water

Project title: Best Water Use
Project acronym: BestU

**Deliverable D3.5.1.: Survey of household and farmers
relationship with water**
Work Package 3: Research on current situation

Contracting authority:

ECONOMIC DEVELOPMENT AGENCY HIGH WEST RHODOPE

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and national funds of the countries participating in the Cooperation Programme INTERREG V-A "Greece-Bulgaria 2014-2020"

The contents of this survey, are sole responsibility of ECONOMIC DEVELOPMENT AGENCY HIGH WEST RODOPI and can in no way be taken to reflect the views of the European Union, the participating countries the Managing Authority and the Joint Secretariat

ОТНОШЕНИЕ КЪМ ВОДНИТЕ РЕСУРСИ И ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ И ЕФИКАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ

количествено изследване в
рамките на проект

Best water Use

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

ПРОУЧВАНЕ НА ОТНОШЕНИЕТО НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ КЪМ ВОДНИТЕ РЕСУРСИ И ТЯХНОТО ОПАЗВАНЕ И ЕФИКАСНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ

ЛИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин, ул. „Явор“ №3
Проект „Best water Use“
Акроним: BestU
Номер на проекта: 1854

Агенция за икономическо развитие Високи западни Родопи, в партньорство с Агенция за развитие Анатолики – Солун (Гърция), Агенция за развитие на Серес Анесер (Гърция), Агенция за икономическо развитие Банско (България) и – Сдружение Еко Неврокоп – Гоце Делчев (България), изпълнява проект Best Water Use с акроним BEST-U в рамките на договор B2.6f.05 от 02.10.2017 г.

Проект „Best water Use“ има за задача да насърчи иновационните технологии с цел подобряване опазването на околната среда и ефикасното използване на водните ресурси, както и опазването на почвите.

Проектът е насочен към подобряване управлението на водите, чрез организиране на кампании за популяризиране на "зелено поведение" в следните области:

- управление на водите;
- изпълнение на пилотни дейности, включващи съществуващи иновационни методи/технологии;
- формиране на цялостна образователна политика в местното самоуправление.

Конкретните цели на проекта са:

- Да изгради капацитет на всички заинтересовани страни, както и на мениджмънта на водните ресурси;
- Да подобри знанията и повиши осведомеността на потребителите на водните ресурси, целейки по-ефикасно участие в опазващи околната среда действия;
- Да разработи образователни процеси, които да насърчават всеобхватен, системен и интердисциплинарен подход към проблемите на околната среда и оптимално управление на водите в частност;
- Да създаде чувство за отговорност сред учащите и учителите по отношение опазването на околната среда и устойчив начин на живот.

Настоящото проучване се изпълнява от БАЛКАНСЕРТ ЕООД, съгласно договор за „Проучване отношението на целевите групи към водните ресурси, тяхното опазване, ефикасно използване и управление“ с възложител Агенция за икономическо развитие Високи западни Родопи.

Проектът е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество „Гърция - България 2014-2020“ ИНТЕРРЕГ V-A

СЪДЪРЖАНИЕ

- ▶ Методология 4
- ▶ Употреба и пестене на вода: Население 14
- ▶ Употреба и пестене на вода: Бизнес 30
- ▶ Информираност: Население 48
- ▶ Информираност: Бизнес 55

1. МЕТОДОЛОГИЯ

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

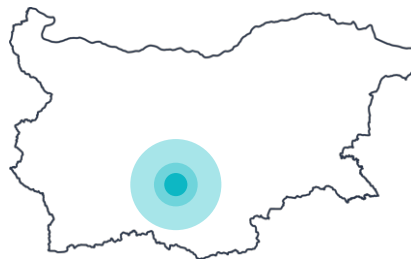
Цели на изследването:

- изследване на отношението и съпричастността на целевите групи към :
  - опазването на водните ресурси и ефикасното им използване;
  - местна и европейска правна рамка;
  - осведоменост по темата;
  - налична информация в общественото пространство;
  - оценка на действията на регулиращите органи.

Параметри на изследването:

- количествено изследване;
- анкети за самопопълване на хартиен носител/ в онлайн платформа;
- обхват: 10 общини в рамките на Област Смолян
- обем на извадката N=263, от които:
  - n=158 представители на домакинства;
  - n=105 представители на местен бизнес
- теренна работа: 10 септември – 15 октомври, 2018 година

ИЗВАДКА: НАСЕЛЕНИЕ

Село 13%
Общински център 70%
Областен град 17%

32% мъже : 68% жени

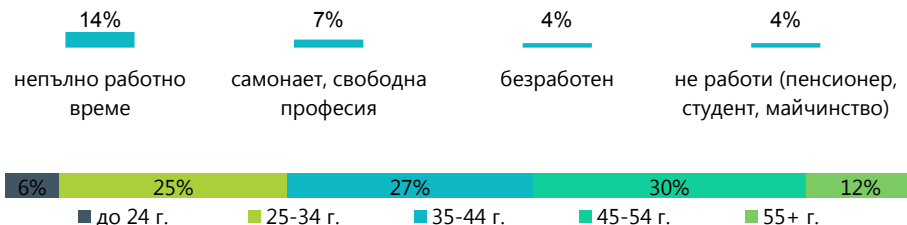
Пълно работно време 71%

Средна възраст 41,1 г.

Образование: 47% висше, 45% средно, 8% по-ниско

ИЗВАДКА: БИЗНЕС

Услуги 18%

Производство 23%

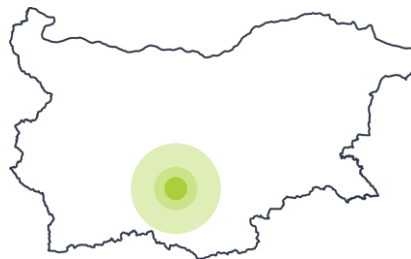
Занаятчийство 1%

Земеделие/ животновъдство 40%

Търговия 14%

Село 18%

Общински център 34%

Областен град 46%

Извън населено място 2%

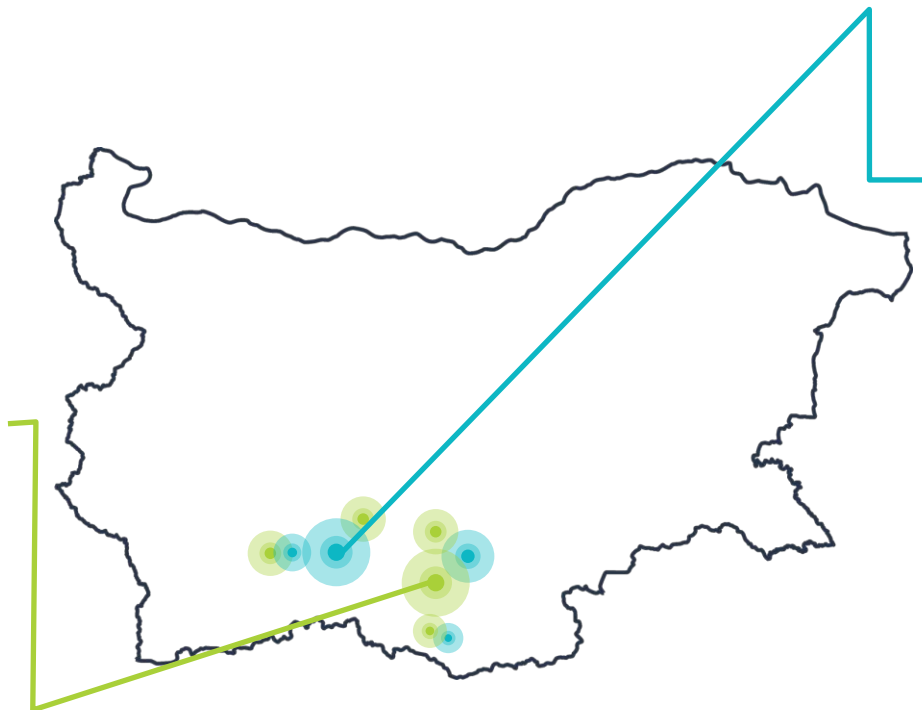
Други дейности:

*горско стопанство, дърводобив,
образование, медии*

ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ

БИЗНЕС

Смолян 52%
Девин 13%
Чепеларе 10%
Доспат 9%
Златоград 8%
Борино 3%
Рудозем 3%
Баните 2%
Неделино 1%
Мадан 1%

НАСЕЛЕНИЕ

Девин 44%
Смолян 22%
Борино 9%
Доспат 6%
Златоград 6%
Мадан 5%
Чепеларе 4%
Рудозем 2%
Баните 2%
Неделино 1%

ОСНОВНИ НАБЛЮДЕНИЯ [1]

- Основната цел, за която на практика всички респонденти използват водата, попада под названието “битови нужди” – тук са включени малки дейности от ежедневието, които са твърде конкретни или самоочевидни, за да бъдат идентифицирани от респондентите като принадлежащи към отделна категория.
- Дейностите, свързани с употреба на вода, които са „задължителни“ за целевите групи са пряка консумация и приготвяне на храни и напитки при домакинствата, и почистване (на машини, площи) при фирмите.
- Тези, които не влизат в графата “първа необходимост”, са грижа за лично стопанство (40%) и поддръжка на декоративни площи (28%); като дяловете на домакинствата, използващи воден ресурс за подобни цели са относително високи. Останалите дейности на фирмите, изискващи вода, са тези, които диференцират съответния сектор като такъв (напр. производство).
- При потреблението на вода от различни водоизточници, между двете групи се наблюдават две основни разлики:
  - Домакинствата, употребяващи бутилирана вода от търговската мрежа, са значително по-малко (54%) от фирмите, разчитащи на този източник (86%);
  - бизнесът разчита на трети голям водоизточник за своите нужди – около една трета от фирмите използват вода от доставчик за промишлени нужди.

ОСНОВНИ НАБЛЮДЕНИЯ [2]

- Когато става дума за обичайните им ежедневни дейности, и двете целеви групи споделят, че не изпитват недостиг на вода, който да ги затруднява.
- Като цяло, няма проблем с водата, с който респондентите да се сблъскват често. Изключение прави високата цена, която както домакинствата, така и бизнесът идентифицират като затруднение.
- Други проблеми, които се появяват често, въпреки по-малкия брой споменавания, са ниско налягане при фирмите, липса на водоснабдяване при населението и чести повреди при респонденти и от двете съвкупности.
- Пестенето на вода изглежда важно и за двете целеви групи, но фирмите му отделят повече внимание. Използването на значително по-големи количества вода изисква повече отговорност и по-специално отношение към водата, които фирмите демонстрират чрез склонността си да са по-пестеливи, да инвестират в подобрения (напр. устройства за автоматично дозиране) и да се стремят да намалят замърсяването на използваната вода, доколкото е възможно.

ОСНОВНИ НАБЛЮДЕНИЯ [3]

- При домакинствата също е налице възможността да се спестят средства при по-ефикасно използване на водата, но този аргумент не винаги е основна движеща сила при пестеливата употреба на вода. Възприемането на водата като богатство (50% от домакинствата) свидетелства за налично разбиране за нея като за нещо повече от ресурс за задоволяване на ежедневни потребности.
- Практиките за намалено замърсяване на водата са по-разпространени сред домакинствата, отколкото сред фирмите. Ограничаването на количеството химикали в канализацията/ отпадните води е най-прилаганият метод сред двете изследвани съвкупности. Докато при различните отрасли възможностите за незамърсяване варират, в домакинствата те са многообразни. Основната посока тук е намаляването или изключването на препаратите от ежедневието и замяната им с безвредни техни алтернативи.
- Работещите практики за пестене, които респондентите споделят, са свързани с използване на вода от природата – дъждовна, речна и пр. и връщане към миналото чрез намалено използване на перални машини, повече „икономия“ и повторно използване за дейности като поливане.

ОСНОВНИ НАБЛЮДЕНИЯ [4]

- Конкретните препоръки за подобряване на ситуацията засягат от една страна подновяване на водоснабдителната мрежа и, от друга, създаване на по-специално отношение към водата у населението, за да бъде възможна пестеливата употреба.

“Общо взето могат да се направят реконструкции на старите тръбопроводи и да се помогне на фирмите да въведат нови технологии за икономии” (металообработване, общ. Девин)

“Провеждане на кампании за запознаване на населението” (мъж, 46 г., общ. Доспат)

“Монтиране на приспособления за събиране на дъждовната вода от покривите на сградите за поливане на градински площи. Дозатори за вода на чешмите на всички обществени сгради и институции” (жена, 55 г., общ. Девин)

ОСНОВНИ НАБЛЮДЕНИЯ [5]

- Информираността относно правната рамка и конкретните изисквания, свързани с употребата на вода, е най-ниска, когато става дума за Европейския съюз, увеличава се за територията на България и е най-висока, когато става дума за правилата, важащи на територията на конкретната община.
- В сравнение с домакинствата, представителите на бизнеса се чувстват по-добре информирани.
- Според населението, източникът на информация с най-голям потенциал да информира са печатните и онлайн медии, следвани от социалните медии и ВиК дружествата. За бизнеса, първите 3 източника са същите без изразен фаворит.
- Източниците оценени като имащи най-висок потенциал да информират успяват да го изпълнят – те получават и най-висока оценка от респондентите като „предоставящи полезна информация“.
- Около 80% от респондентите споделят, че са участвали в информационно събитие поне веднъж. Всеки представител на населението, посетил такова събитие смята, че му е било от полза. Сред представителите на фирмите делът на удовлетворените също е висок (83%).
- Над половината от непосещаващите смятат, че биха могли да извлекат полза от подобно събитие.

2.1 УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: НАСЕЛЕНИЕ

източници, начини на употреба, цели и пестене на вода

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: ОБОБЩЕНИЕ [1]

- ▶ За половината от населението водата е богатство, докато останалата част я възприема като част от ежедневиия цикъл. Хората употребяват повече вода за битовите си нужди, отколкото за стопански и друг вид дейности.
- ▶ Нисък е делът от населението, използващ алтернативни източници, различни от бутилирана вода от търговската мрежа и доставчик на питейна вода/ водопровод.
- ▶ Не се наблюдава дефицит на вода за извършване на обичайните ежедневни дейности при изследваната част от населението.
- ▶ Основният проблем с водата, от който се оплаква населението, е високата ѝ цена. Относително рядко са се случвали липса на водоснабдяване, замърсеност на водата или повреди.

УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: ОБОБЩЕНИЕ [2]

- ▷ 66% от хората смятат, че използват по-скоро икономично водата в своето ежедневие – по собствена преценка, пестенето им се равнява средно на 47 литра месечно и намалява с около 20 лв. месечните разходи за вода.
- ▷ Най-разпространената практика за намалено замърсяване на водата е ограничаването на изхвърлени в канализацията химикали. Относително висок е дялът на домакинствата (около една трета), които се ориентират към намаляване на количеството използвани препарати и ги заменят с продукти от домакинството или се стремят да купуват безвредни такива (напр. биоразградим препарат за съдове).
- ▷ Във всяко пето домакинство се прилага повторно използване на вода.
- ▷ Практиките от миналото, споменавани от респондентите, са най-вече ориентирани към максимално използване на природата – дъждовна вода и вода от природни източници.

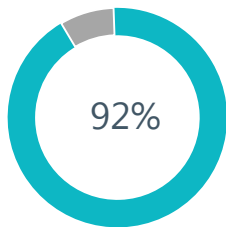
ОТНОШЕНИЕ КЪМ ВОДАТА

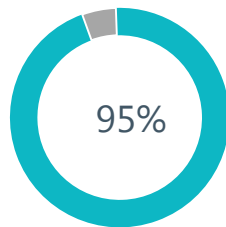
2% нямам мнение/ не съм се замислял(а)

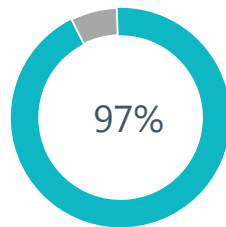
ОСНОВНИ ЦЕЛИ

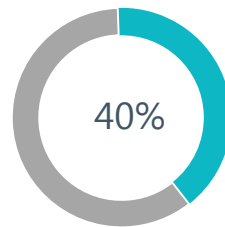
за пряка консумация

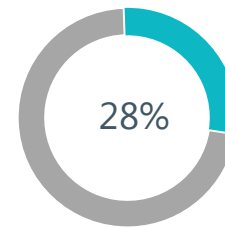
за приготвяне на
храни и напитки, вкл.
консервирани

за хигиенни и битови
нужди

за лично стопанство
(поливане, отглеждане
на животни)

поддръжка на
декоративни площи

други: *аквариум за декоративни риби*

МЕСЕЧНО ИЗРАЗХОДВАНО КОЛИЧЕСТВО

	% ИЗПОЛЗВАЩИ	месечно количество
Бутилирана вода	54%	33,9 литра
От доставчик на питейна вода	97%	18,1 куб. м
Сондаж, кладенец	3%	42 куб. м
Открит водоизточник (водоем)	1%	10 куб. м
От друго място	3%	46,2 куб. м

3. Приблизително какви количества вода използва Вашето домакинство месечно?

98%

от домакинствата не изпитват
недостиг на вода

ПРОБЛЕМИ С ВОДАТА

много рядко по-скоро рядко по-скоро често много често никога

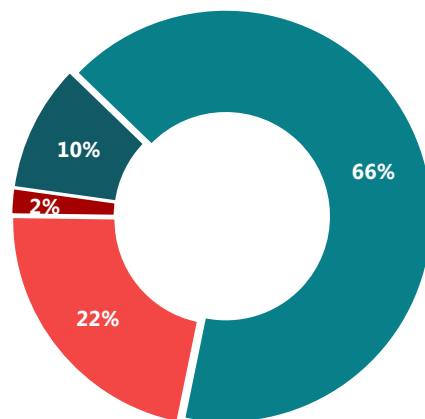
ИКОНОМИЧНА УПОТРЕБА

■ много икономично

■ общо взето икономично

■ общо взето разточително

■ много разточително

ср. спестени литри на месец:

46,8 л

ср. спестени лева на месец:

21,3 лв.

МЕРКИ ЗА ПЕСТЕНЕ НА ВОДА

Поправка на развалени водопроводни елементи	92%
Използване на пералня/ миялна само когато са пълни	64%
Спиране на водата при битови дейности (къпане, миене)	46%
Устройства за автоматично дозиране	30%
Повторно използване на вода	22%
Вода директно от природен водоизточник	14%
Събиране на дъждовна вода	13%
Собствен сондаж за вода	8%

МЕРКИ, НАМАЛЯВАЩИ ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА ВОДИТЕ

Избягване на изхвърлянето на химикали в канализацията	74%
По-малко почистващи препарати	41%
Безвредни вещества вместо препарати (напр. сол, оцет)	38%
Безвредни препарати (напр. био перилни препарати)	28%
Вторично използване на вода	20%
Използване на филтри	16%

Монтиране на приспособления за събиране на дъждовната вода от покривите на сградите за поливане на градински площи. Дозатори за вода на чешмите на всички обществени сгради и институции.

жена, 55г., гр. Девин

ПРАКТИКИ ОТ МИНАЛОТО [1]

- *Събиране на дъждовна вода и при топенето на сняг през зимата*
- *Използване на лични сондажи за набавяне на вода при отглеждане на животни и селскостопански нужди*
- *Събиране на дъждовна вода за поливане*
- *Вода от герани и кладенци*
- *Построяване на пречиствателна станция за реките, постоянен анализ на водоизточниците . Постоянен контрол върху сметищата и речен контрол*
- *Да се намали употребата на перални машини в домакинствата, смяна на казанчето за тоалетна с по-икономично и повторна употреба на водата*
- *Вземаме си вода от селската чешма*
- *Ползване на природен източник*

ПРАКТИКИ ОТ МИНАЛОТО [2]

- *Използване на водата няколко пъти*
- *ПВЦ бутилка от 2л, пълна с вода и сложена в тоалетното казанче. Повторно използване на вода за тоалетната, примерно от пране*
- *Слаба струя на пуснатата вода, повторно използване за поливане*
- *Икономични уреди - последен клас перални, съдомиялни. Недопускане на аварии.*
- *Кладенец*
- *Алтернативни източници*
- *Използване на речна вода*
- *Икономия*
- *Язовир*

КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ [1]

- *ВИК да реагира бързо при аварии*
- *Да се обърне особено внимание на градските чешми в парковете и градинките, на кранчетата за спиране и пускане на водата*
- *Провеждане на кампании за запознаване на населението*
- *Събиране на дъждовна вода*
- *Фирмите да не продават изворна вода, а само минерална*
- *С поставяне на кранчета при обществените чешми*
- *Масово да се прилагат кранове с фотоклетки*
- *Да не се краде*
- *Подмяна на водопреносната мрежа*

КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ [2]

- *Чешмите за обществено ползване е необходимо да се оборудват със специални кранчета, не позволяващи разхищение на вода за пиене. Да се потърсят начини за финансово стимулиране на гражданите за изграждане на системи за събиране и ползване на дъждовната вода, както в еднофамилните сгради, така и в многофамилните такива*
- *Монтиране на приспособления за събиране на дъждовната вода от покривите на сградите за поливане на градински площи. Дозатори за вода на чешмите на всички обществени сгради и институции*
- *Разумно използване*
- *Семинари, реклама*
- *Говорене на населението*
- *Говорене за сериозността на проблема*
- *Стимулиране на хората да не замърсяват околната среда*

2.2 УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: БИЗНЕС

източници, начини на употреба, цели и пестене на вода

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

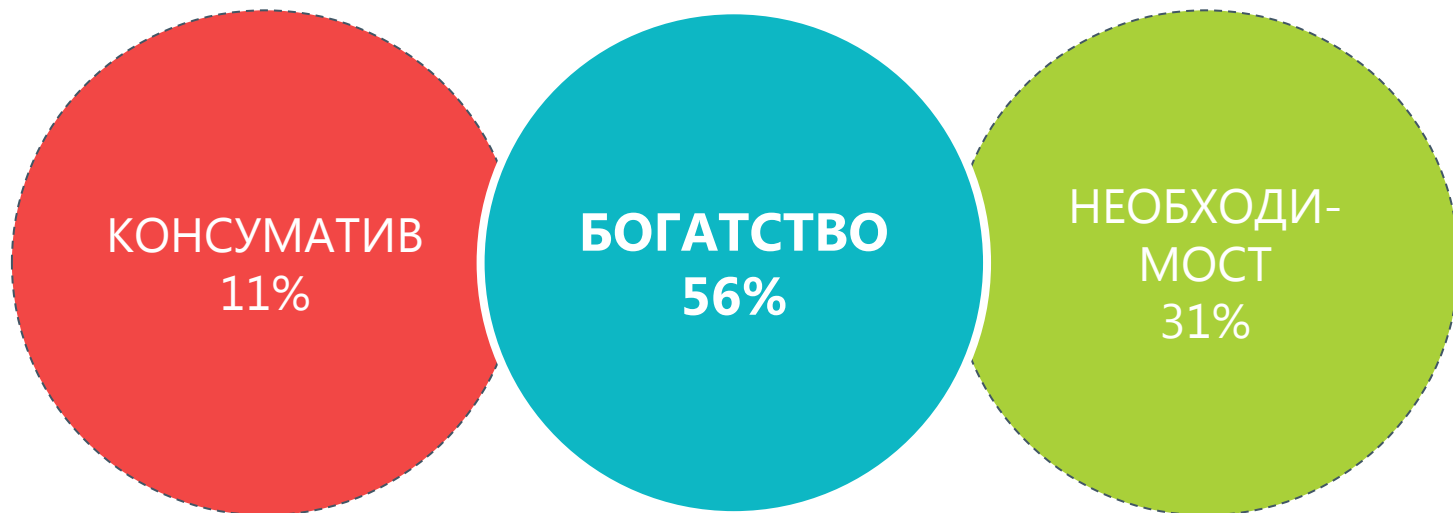
УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: ОБОБЩЕНИЕ [1]

- ▷ 11% от попитаните споделят, че за тях водата е консуматив, което ограничава погледа към идеята „водата е богатство“ и това показва отношение.
- ▷ Половината фирми използват вода за поддържане на декоративни водни или тревни площи, а една трета при технологични процеси. На практика всички фирми използват вода за битови нужди.
- ▷ При всяка пета фирма е налична сезонност, когато става дума за интензивна употреба на вода – средната продължителност на натоварения сезон при фирмите е между 5 и 6 месеца.
- ▷ Доставчиците на вода за промишлени нужди се използват от 29% от фирмите. Останалите „алтернативни“ източници не са предпочитани.
- ▷ Фирмите не изпитват недостиг на вода.

УПОТРЕБА И ПЕСТЕНЕ НА ВОДА: ОБОБЩЕНИЕ [2]

- ▶ Една трета от фирмите не практикуват складиране на вода – за тези, които складираат е по-типично да го правят в малки количества, използвайки битови съдове.
- ▶ Оплакванията на бизнеса, подобно на отговорите получени от домакинствата, са фокусирани главно върху високата цена на водата. Повредите и ниското налягане са единствените другите проблеми, с които респондентите се сблъскват често.
- ▶ 25% от представителите на фирми споделят, че в организацията им водата се използва много икономично.
- ▶ Поправката на неработещи водопроводни елементи е задълнителна при фирмите, когато става дума за мерки за пестене. Сравнително разпространени са устройствата за автоматично дозиране (39%).
- ▶ Фирмите споделят, че се нуждаят от съдействие, за да предприемат повече мерки за пестене.

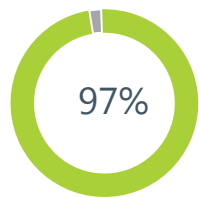
ОТНОШЕНИЕ КЪМ ВОДАТА

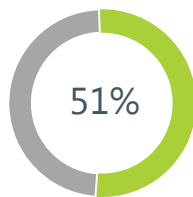
2% не знам/ нямам мнение

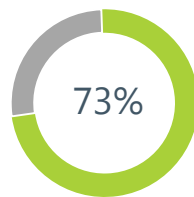
ОСНОВНИ ЦЕЛИ

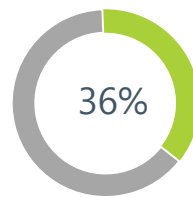
за битови нужди

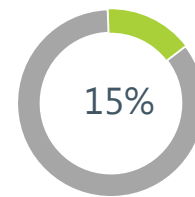
в производството

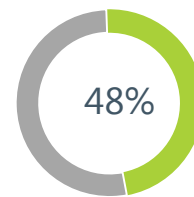
за почистване (на
машини, материали,
площи)

охлаждане и др.
технологични
процеси

в земеделието

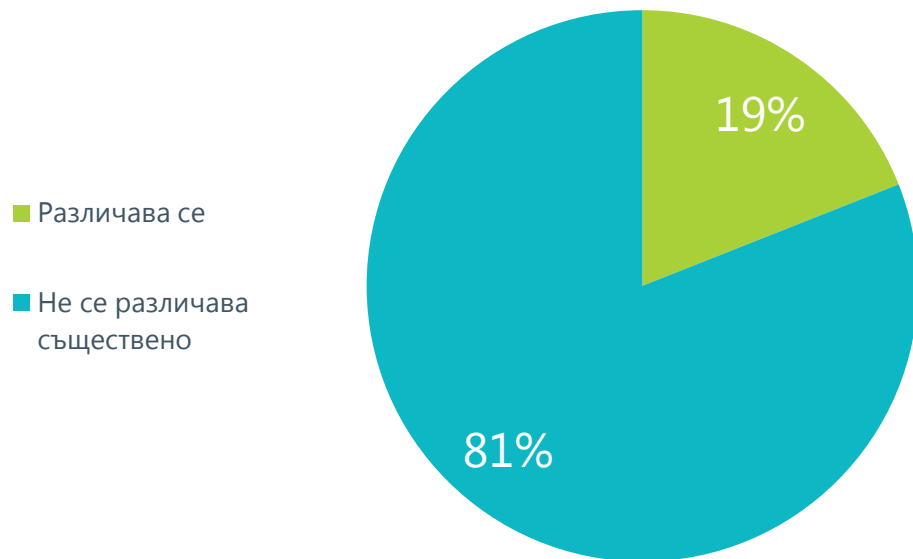

поддръжка на
декоративни водни/
тревни площи

други: 6%

НАЛИЧИЕ НА СЕЗОННОСТ

5,5 месеца
средно

МЕСЕЧНО ИЗРАЗХОДВАНО КОЛИЧЕСТВО

	% използвачи	куб. метра месечно
Бутилирана вода	86%	184,7 литра
От доставчик на питейна вода	99%	64,4 куб. м
От доставчик на вода за промишлени нужди	28%	373,1 куб. м
Сондаж, кладенец	12%	322,9 куб. м
Открит водоизточник (водоем)	6%	211,7 куб. м
От друго място	1%	50 куб. м

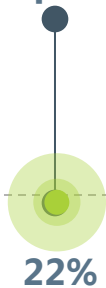
4. Приблизително какви количества вода използва вашата фирма месечно?

97%

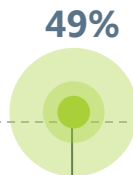
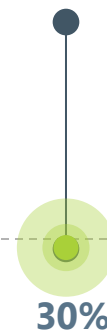
от фирмите не изпитват
недостиг на вода

СКЛАДИРАНЕ НА ВОДА

Съхраняват значителни количества вода в производствени съоръжения и резервоари

Изобщо не съхраняват вода

Съхраняват малки количества вода в битови съдове

ПРОБЛЕМИ С ВОДАТА

много рядко по-скоро рядко по-скоро често много често никога

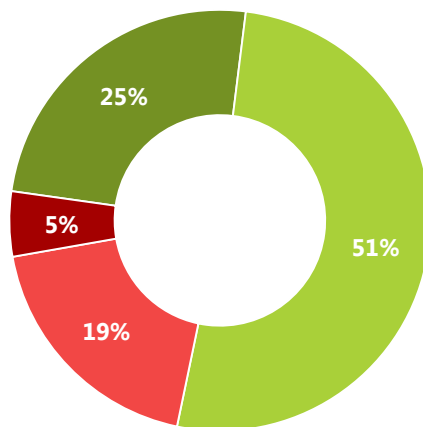
ИКОНОМИЧНА УПОТРЕБА

■ много икономично

■ общо взето икономично

■ общо взето разточително

■ много разточително

ср. спестено количество в литри:
1776 л

ср. спестено количество в лева:
87,6 лв.

МЕРКИ ЗА ПЕСТЕНЕ НА ВОДА

Поправка на развалени водопроводни елементи	98%
Устройства за автоматично дозиране	39%
Технологии изискващи по-малко вода	19%
Собствен сондаж за вода	16%
Събиране на дъждовна вода	15%
Повторно използване на вода	9%
Вода директно от природен водоизточник	9%

МЕРКИ, НАМАЛЯВАЩИ ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА ВОДИТЕ

Използване на безвредни/ по-малко вредни суровини	17%
Технологии с по-малко отпадни продукти	16%
Пречистване на отпадни води	11%
Намаляване на отпадните продукти (чрез разлагане до по-безвредни или повторно използване)	8%
Рециклиране/ преработка на отпадните води	2%

НЕОБХОДИМО СЪДЕЙСТВИЕ

*Образователни мероприятия
за опазване на водните
ресурси сред младите хора и
децата.*

производство на електроника, гр. Смолян

ПРАКТИКИ ОТ МИНАЛОТО

- *Технологии, които спестяват водните ресурси*
- *Според мен не са използвали в миналото, разчитали са на природата*
- *Събиране на водите от покриви, поливане с капково напояване на тревните площи*
- *Природен източник*
- *Кладенец*
- *Независими източници*
- *Икономичност*
- *Фирмите от нашия район никога не са изпитвали проблем с липсата на вода*
- *Собствен източник*
- *Сондаж*
- *Събиране на дъждовна вода*

КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ [1]

- ЦЕЛЕНАСОЧЕНИ МЕРКИ ЗА ПОДМЯНА НА ВОДОПРОВОДНАТА МРЕЖА С НОВИ ТРЪБИ
- Подмяна на старите водопроводи и своевременно отстраняване на повредите
- Да се мисли за овцевъдите повече
- Да пазим горите от поголовно изсичане
- Образователни мероприятия за опазване на водните ресурси сред младите хора и децата
- Минимизиране на разхищаването
- Разумно използване
- Да се мисли винаги, когато се използва ВОДАТА !!!
- Реклами за опазване и икономично ползване на водите
- Да намалят цената

КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ [2]

- *Общо взето могат да се направят реконструкции на старите тръбопроводи и да се помогне на фирмите да въведат нови технологии за икономии*
- *Екологичност*
- *Семинари за фирмите и населението*
- *Съвестност на гражданите*
- *Говорене, говорене, говорене*
- *Самосъзнание*
- *Вкултуряването на населението*
- *Увеличаване на мозъчния багаж на българина*
- *Разумното ползване от населението*
- *Отговорна употреба*

3.1 ИНФОРМИРАННОСТ: НАСЕЛЕНИЕ

закони и наредби, информационни събития, оценка на институции

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

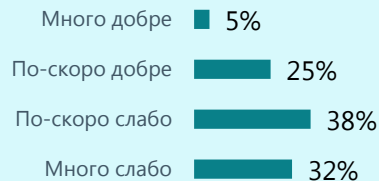
ИНФОРМИРАНост ПРИ НАСЕЛЕНИЕТО: ОБОБЩЕНИЕ

- ▷ Около една втора от респондентите не се чувстват добре информирани относно правилата и изискванията, свързани с водата на територията на общината, в която живеят. С разширяването на обсега на регулаторната рамка процентът нараства, като най-висок е делът на слабо информирани относно наредбите на територията на Европейския съюз (80%).
- ▷ Източниците, които изпълняват своя потенциал да информират населението и бизнеса, са печатни и електронни медии, онлайн медии и ВиК дружества.
- ▷ Голям е процентът на участвали в информационни събития сред населението. 100% от участвалите поне веднъж споделят, че тези събития са били полезни за тях, а над една втора от тези, които не са участвали, смятат, че такива събития биха били полезни за тяхното домакинство.
- ▷ Най-висока оценка получават общинските/ регионални ВиК дружества и общините.

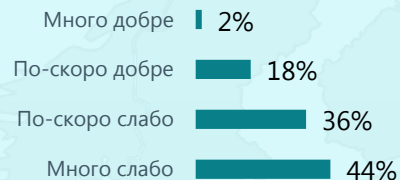

ИНФОРМИРАНОСТ ОТНОСНО ЗАКОНИ И НАРЕДБИ

На територията на България

На територията на ЕС

Вашето населено място

11. Доколко сте информирани относно изискванията относно водите на територията на:

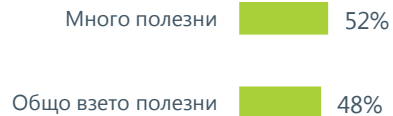
ИНФОРМАЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ

	потенциал да информира	предоставя полезна информация	не предоставя полезна информация	не мога да преценя
Печатни и електронни медии (радио, ТВ, местна и национална преса)	90%	78% 	10%	12%
Онлайн медии (социални мрежи, онлайн вестници, блогове и др.)	80%	70% 	11%	19%
ВиК дружества	78%	71% 	18%	11%
Общински и държавни институции	61%	52%	20%	27%
Неправителствени организации	52%	48%	17%	35%
Публични събития, проекти, семинари, срещи	61%	56	18%	26%

12. Кои от следните източници могат да предоставят информация относно законите и наредбите ... ? 13. А доколко е полезна?

ИНФОРМАЦИОННИ СЪБИТИЯ

ДА, УЧАСТВАЛ/А СЪМ

85%

15%

НЕ, НЕ СЪМ УЧАСТВАЛ/А

ИНФОРМИРАНост ОТНОСНО ИНСТИТУЦИИ

ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИИТЕ

много добре + по-скоро добре

3.2 ИНФОРМИРАННОСТ: БИЗНЕС

закони и наредби, информационни събития, оценка на институции

Изготвено за:

АИР ВИСОКИ ЗАПАДНИ РОДОПИ
4800 гр. Девин. ул. „Явор“ №3

Октомври, 2018

ИНФОРМИРАНост ПРИ БИЗНЕСА: ОБОБЩЕНИЕ

- ▷ Информацията относно локални наредби и закони свързани с употребата на вода достига до местния бизнес най-лесно. В сравнение с гражданите, представителите на фирми се чувстват по-добре информирани относно изискванията за използване на водата.
- ▷ Оценката на адекватността на предоставената информация от информационните източници не се различава от дадената от домакинствата такава – традиционните и онлайн медии и ВиК дружествата се справят най-добре според респондентите.
- ▷ За разлика от населението, сред представителите на бизнеса, посетили информационно събитие поне веднъж, част от хората (17%) не са го намерили за полезно. Над половината непосещаващи смятат, че би било полезно за фирмата им, ако в бъдеще го направят.
- ▷ Най-добре се справят със своите задължения съответните общини и общинските/ регионални ВиК дружества.

ИНФОРМИРАНОСТ ОТНОСНО ЗАКОНИ И НАРЕДБИ

На територията на България

На територията на ЕС

Вашето населено място

11. Доколко сте информирани относно изискванията относно водите на територията на:

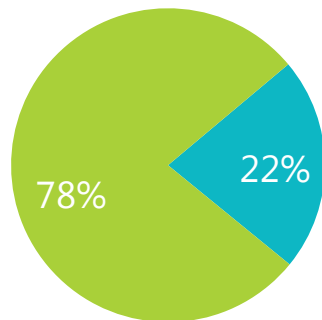
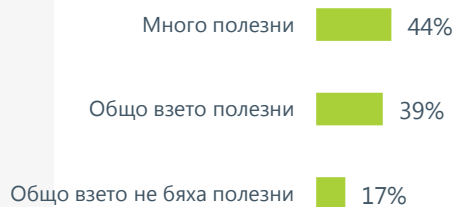
ИНФОРМАЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ

	потенциал да информира	предоставя полезна информация	не предоставя полезна информация	не мога да преценя
Печатни и електронни медии (радио, ТВ, местна и национална преса)	85%	75% 	15%	10%
Онлайн медии (социални мрежи, онлайн вестници, блогове и др.)	81%	76% 	11%	12%
ВиК дружества	85%	74% 	19%	7%
Общински и държавни институции	75%	67%	22%	11%
Неправителствени организации	75%	72%	12%	15%
Публични събития, проекти, семинари, срещи	76%	71%	10%	18%

12. Кои от следните източници могат да предоставят информация относно законите и наредбите ... ? 13. А доколко е полезна?

ИНФОРМАЦИОННИ СЪБИТИЯ

ДА, УЧАСТВАЛ/А СЪМ

НЕ, НЕ СЪМ УЧАСТВАЛ/А

ИНФОРМИРАНост ОТНОСНО ИНСТИТУЦИИ

ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИИТЕ

много добре + по-скоро добре

Общината **36%**

Комисия за енергийно и водно регулиране **14%**

Министерство на земеделието и горите **15%**

Министерство на околната среда и водите **16%**

Парламентът **8%**

Общински/ регионално ВиК дружества **41%**

Областна администрация **27%**

Земеделски поземлени комисии **15%**

Регионална дирекция по горите Смолян **20%**

Регионална инспекция по околната среда и водите Смолян **25%**

Басейнова дирекция Източнореломорски район, Регионално бюро - Смолян **16%**

Изследователски екип:

Катрин Николова

k.nikolova@balkansert.bg

Венера Николова

v.nikolova@balkansert.bg

Георги Вутев

g.vutev@ci-bg.net

БАЛКАНСЕРТ ЕООД

Октомври, 2018

